

План

1. Кольорові сні на полотні, про Олександрю Степанівну Велесик.
2. Сніжать серветки мережива.
3. Чучело – це красиво, про скульптора Сергія Ковша.
4. Ткацьке мистецтво: *Галина Басиста із с. Кричильськ опанувала його ще з десяти років.*
5. Вишивана ікона подарувала зцілення.
6. Втратила зір, але й далі займається рукоділлям.

Література

Кольорові сні на полотні про Олександру Степанівну Велесик

Чи можна сні передати засобами мистецтва? Виявляється, що так. Але для того треба мати таланти художника, такий, як в Олександрі Степанівні Велесик, котра мешкає в селі з поетичною назвою Калинівка.

Це село поряд старовинного Степаня, багатого на історію. І світлу, і темну. Як людські сні. А також щедрого на непересічних особистостей. Звідси родом і творець історії в картинах, на жаль, уже покійний Степан Чуприна, відомий колись на весь Союз костоправ Фернат, письменник і доктор наук Степан Пінчук, дослідник предківської віри Валерій Войтович... Між іншим, з останнім добре знайома Олександра Степанівна. Пан Валерій закоханий у її... сонце. Те сонце народжене світлими снами жінки і перенесене фарбами на полотно. Воно — наче душа художниці: неповторне і чисте. Так і тягнеться до добрих людей на сповідь. А ще воно нагадує німб, що випромінює всепереможну силу духу, здатну облагороджувати світ, робити його щедрішим і щирішим.

На картинах пані Олександрі найчастіше можна побачити дітей, бурю, веселку, грозу, сонце і храм. Вони ніби випромінюють любов, добро, красу, тривогу, тепло, щедрість і святість душі. Можливо, ці відчуття і змушують сільську художницю бачити уві сні те, без чого людина не може існувати. Принаймні сама вона від такої думки не відмовляється. Коли говориш про любов та доброту, мимоволі пригадуєш її картину, на якій — діти, що втікають від грози. Це своєрідний кадр сну-передвісника? Адже, всупереч усьому, у неї з'явився син Олежик, якого всиновила, виростила та одружила.

Сні в картинах — то вершина душі художниці. І народжуються вони легко, як у дитячі роки природа, яку вишивала нитками, коли фарб не було. Неоднораз пані Олександра зверталася до образу Божої Матері. Прологом же до написання полотен став її сон...

Йде вона дорогою до Никольського (по-сучасному — Миколаївського) храму. Підходить ближче — аж бачить залиту слізьми старчиху в білій порваній одежі. Олександра запитує: "Чого ви, жіночко, плачете?" Та відповідає: "А що мені робити, коли мене все обдирають та замазують?..".

Придивилася уважніше до старчихи, атож, Господи... Божа Матір! Прокинулася художниця та й пішла до степанської церкви, котру на той час якраз руйнували.

Спеціалісти" вже розібрали стіну, на якій був образ Божої Матері. Пані Олександра поцікавилася у них щодо діви Марії. А ті їй кажуть: "Справді, що ми тільки не робили, а на ранок серед уламків фресок проявляється на стіні її око".

З тим і повернулася у свою Калинівку, довго думаючи над почутим і побаченим уві сні та наяву. Минуло багато часу, забувся сон. Та одного разу, коли дізналася, що Никольську церкву відновлюють, навіть уже розмалювали, згадала колись побачене. Пішла глянути, чи є там знову Божа Матір. Та на попередньому місці її не знайшла. "Напевне, час не настав, бо в людей ще немає тої віри, як то було в наших батьків", — подумала.

І після того взялася за пензель, аби хоч на картині відновити образ святої Марії... Намалювала Олександра Степанівна фарбами за багато років не один свій сон. Але щоб оглянути її роботи, треба завернути не в музей і навіть не в привітну оселю самої майстрині, а в домівки... її односельців. Бо така вже душа у цієї жінки: вона однаково любить відтворювати пензлем на полотні чи папері власні сни і роздаровувати їх людям.

Олександрю Степанівну шанобливо називають у селі пані. Олександра, а ще — дивна жінка. Вона й справді не така, як усі, бо вміє відчувати душею минуле і майбутнє, добро і зло. Навіть зовні вирізняється з-поміж калинівців. Вона ніби випромінює інтелігентність.

Олександрі Степанівні нині за 70. Здоров'я вже не те. Та й домашні клопоти забирають чимало часу. За малювання береться рідше. Але, як і раніше, сумлінно читає Святе Письмо. Бо, як сама каже, з вірою в Бога душа глибше розуміє світ. І з кожним прожитим днем усе ріднішими стають для неї картини, на яких зображені природа, діти, птахи, веселка, сонце і... храм з дванадцятьма куполами та тринадцятим — Спасителем між ними.

У Степані я не вперше. Ходжу його давніми вулицями, вдивляюся у воскреслі душі місцевих церков. Зблискують бані Троїцького храму, видатної пам'ятки волинської архітектури. Повернулася до життя Миколаївська церква. Доводять до ладу і Спаську, але буде вже не дерев'яною. Три храми — три долі. І надія, висловлена калинівською "дивною" жінкою Олександрю Велесик: "Будьмо, як сонце. Воно може сходити і заходити. Але не вмирати. Як віра людська у Святого Духа".

Сніжать серветки мережива

Що не людина, то доля, що не людина, то талант. У кожного своя доля і в кожного даний Богом талант. По-своєму склалася доля і в Антоніні Іванівни Швець. Народилася в Люблінському воєводстві, що в Польщі, де 12 років прожила з батьками, братом і сестрою. Пам'ятає, як батько, молодий підпільник-українець, гуртував навколо себе однодумців, як потайки святкували Перше травня, Жовтневі свята, зберігав червоний стяг.

У 1939-му році, коли почалася Друга світова війна, сім'я переїхала в Беларусь. Тут і застала найстрашніша із воєн. Все знає не з книг і кінофільмів. І сьогодні не може спокійно згадувати, як евакуювали родину на далекий Урал у Челябінську область, якою складною і смертельною була туди дорога, що обстрілювали з літаків вороги.

Важкі роки евакуації. Чотирнадцятилітньою пішла працювати, щоб допомагати мамі утримувати сім'ю. Батько в цей час ніс вахту на трудовому фронті, а брат служив у діючій армії. Там, на Уралі, довгими зимовими вечорами, гріючись на печі сільської хати, брала в руки нитки і крючок: від матері передалася донечці любов до в'язання.

Першою її роботою була "прошва" до наволочки подушки. Так називає Антоніна Іванівна мереживо, що вставляється до постільної білизни А вже потім почала в'язати мережива до простирадл, серветок, накидок...

Склалося так, що батьки переїхали жити на Рівненщину. Спочатку родина поселилася в Корці, пізніше потрапили в Сарни, де Антоніна Іванівна зустріла свою долю. Спеціальних закладів не закінчувала, та, маючи хорошу пам'ять математичні задатки, усе життя пропрацювала бухгалтером у відділі робітничого постачання лісгоспзагу, міськторзі, комбінаті громадського харчування. У вільний від роботи час завжди бралася за крючок і нитки. І випливали з-під и проворних пальців справжні чудо-сніжинки: білосніжні серветки різних візерунків і розмірів, накидки.

Приколоті "сніжинки" у кімнатах на килимках, розкладені на столиках, додають затишку інтер'єру, тепла в сервантах. Білим чудовим крилом прикритий у кутку телевізор. Своєрідну атмосферу створюють серветки на кухні. Все, що можна прикрити, накрити,, під щось підкласти, - скрізь серветки. Візерунки "читає" Антоніна Іванівна з книг, журналів, а то фантазує і сама, поєднуючи побачене, вимріяне.

Порівнюючи ці витвори хіба що з незабутніми витинанками на папері Любові Колковець. Така неповторна краса і фантазія в роботах Антоніни Іванівни! Хоча нині вона на заслуженому відпочинку, але продовжує в'язати. Дарує свої роботи знайомим, близьким.

Та це не єдине захоплення А.І. Швець. Вона не уявляє своє життя без лісу, грибів, ягід. Коли починається сезон збирання дарів лісу, то і сон "не бере", і хвороби наче відступають. Любить пенсіонерка вирощувати квіти, читати про відомих політиків, артистів, спортсменів. А ще вона хороша кулінарка, випікає чудові пироги, торти, готує різні смачні страви. Одно слово, майстриня на всі руки.

Не жалувала доля жінку - всього довелося пережити. І зараз проблем вистачає. Живе Антоніна Іванівна майбутнім своїх трьох онуків, просить Бога миру на землі, благополуччя синам, їх родинам. Любить добрих людей, місто, що стало для неї рідним, бо тут вигналися її пагінці - сини, онуки, тут спочивають батьки, чоловік. Тож хай і надалі щире серце Антоніни Іванівни кохається в красі та добрі, хай серветки мережива сніжать тільки на килимках, а не холодять чоло цієї чудової жінки.

Чучело – це красиво **[про скульптора Сергія Ковша]**

Загинула, не помітивши електролінію, сова. Сусід нарешті спіймав ворога домашніх курей тхора. А олень потрапив у приціл мисливської рушниці. Що буде далі з цими пернатими, хвостатими і копитними? У природі, звичайно, ніщо не пропаде, малі і великі санітари лісу зроблять свою справу. А як вчинить людина? Це вже залежить від її смаку та уподобань...

...Сергій з цікавістю спостерігав, як старший брат виготовляв чучело птаха. Закортіло і собі спробувати. І у свої 10 років він власноручно створив "скульптуру" канюка. Пізніше, навчаючись у Шацькому лісному технікумі мисливствознавства на курсах таксидермії, юнак з Цумані почув, що назва його захоплення перекладається з грецької як виготовлення скульптури звіра і птаха. Випускника технікуму направили в Київську експедицію лісовпорядкування. Цей підрозділ складав для лісгоспів плани на використання лісової сировини.

Хто з юних не мріє побувати в далеких краях, походити по тайзі чи пустелею, залізти високо в гори і напиться кришталево чистої води зі стрімкого потоку, а вечорами посидіти біля вогнища і послухати пісню під звуки гітари?

За 5 років роботи в експедиції Сергій Ковш побував у багатьох куточках Сибіру і Далекого Сходу. Його пам'ять зберігає безліч цікавих вражень з тих часів...

Пізніше він працював мисливствознавцем у Саратові. Через деякий час повернувся в рідну Цумань. Трудився в держлісгоспі. А коли на Рівненщині почали організовувати мисливські господарства, направили спеціаліста в Березнівське мисливське господарство. Згодом перевели директором подібної організації в Сарни. Нині Сергій Сергійович працює в державному лісгосподарському об'єднанні «Рівнеліс»...

А як же із захопленням дитинства? Не покинуло воно його. Переконаєшся в цьому побачивши роботи талановитого майстра. Перед тобою наче рідкісні фотографії звірів. Але не звичайні, а об'ємні Здається, зроби необережний рух - і ці лісові мешканці розлетяться в різні боки, юркнуть у нірки, зникнуть у лісовій гущавині... Цікавлюсь, як довго твориться ось таке диво. У залежності від розміру майбутнього чучела, каже спеціаліст. І, звичайно ж потрібен час на безліч різних операцій. Тут і замочування в хімічних розчинах, і обробка, і фіксація на каркасі, не один день мине, поки готовий виріб остаточно підсохне, скріпиться... А головне - треба мати оте бажання, коли руки ніби самі роблять, творять аж поки не з'явиться перед очима кінцевий результат —чучело, яким і сам любиєшся, і людям не соромно показати.

Ткацьке мистецтво:

Галина Басиста із с. Кричильськ опанувала його ще з десяти років

Проїжджаючи центральною вулицею Кричильська, не могли не звернути увагу на численні різнокольорові покривала й килимки, що висіли на огорожі одного з обійсть. Зупинились помилуватись красою незвичних нині речей. З відкритою доброю посмішкою з хати вийшла господиня Галина Басиста, запросила зайти до оселі. І тут зрозуміли, що потрапили в царство ткацтва. Виткані вироби прикрашали ліжка, лави, стіни: портє, доріжки, покривала, рушники. І все це роботи майстрині. Вони поєднані непересічним творчим почерком в орнаменті, композиції; кольоровій гамі. Та має жінка у своїй колекції не тільки ці речі, а й звичайні лляні мішки, що так не обхідні в господарстві.

Галина Басиста народилась і проживає в Кричильську. Здобувши професію продавця, з юних років і до пенсії працювала в місцевому магазині. Та все ж відрадою для душі вважає роботу за ткацьким верстатом.

- Ткати навчилась з дитинства. Адже це ремесло з покоління в покоління передавалося жінкам нашого роду, — розказує майстриня. — Пам'ятаю, як бабуся навчала маму й хрещену працювати на верстаті. Вони довгими зимовими вечорами не відходили від

нього, з їх рук, як із чарівної палички, виходили різнобарвні покривала, килимки, сорочки. Привчали й мене змалечку до цієї клопіткої і водночас цікавої роботи.

Галині Панасівні подобається процес виготовлення тканини давнім способом щільного поєднання перехресно переплетених ниток. Коли їй було 10 років, то самостійно вправно справлялась з цією роботою. Та не тільки бажання змушувало дівчину ткати, адже в ті часи не було такого різноманіття конче потрібних речей у магазинах і на базарах, як зараз. Тож доводилось робити їх самим. Тим більше, що тоді одна катушка ниток коштувала лише 10 копійок, а ще для роботи використовували старі розібрані на нитки кофти. Галина Басиста любить і вишивати, а полотна часто ткала сама.

За словами жінки, за один вечір можна виткати три рушники, з орнаментом, звичайно, довше. Майстриня завдячує чоловікові, який у той час допомагав по господарству й доглядав сина Леоніда, а вона не відходила від верстата, бувало, й до ночі. Бо не могла покинути навіть на день незавершену роботу.

Ткала не тільки для себе, а й на замовлення односельців, родичів. Є її роботи навіть у Львові, адже якимсь у село приїжджали журналісти Львівського телебачення знімати передачу. Жінка демонструвала їм покривал на згадку.

Упевнена, що мистецтво ткацтва знайде своїх продовжувачів. Здається, не так давно майже всі українці ходили у власноруч зітканому одязі. А зараз такі речі радше екзотика, ніж повсякденність, однак вони стають усе популярнішими, особливо серед молоді, — пояснює пані Галина. — Люди їх потребують, цікавляться, шукають ексклюзивну зіткану вручну річ. Нині молодь часто просить зіткати сорочку, запаску, пояс чи сумку... Та, на жаль, віднедавна вже цим не займають: бавлю маленьких онуків, та й здоров'я вже не те. А молодь повинна вчитись і передавати з покоління в покоління це ремесло, яке в умілих руках перетворюється в мистецтво.

І дійсно, вироби Галини Басистої більш подібні до витворів мистецтва, ніж до буденних побутових речей.

Вишивана ікона подарувала зцілення

Жителька Сарн Надія ІВАЩУК з дитинства закохана у вишивку. Цьому вмінню її навчила мама. Щоправда, вона здебільшого гаптувала рушники, а донька голкою з ниткою створювала справжні картини. Чого на них тільки не було: і пейзажі, і квіти, і казкові герої... Усі ці роботи залишились у батьківській хаті.

Надія Адамівна ще молодою відчула присмак горя. Не проживши з чоловіком і року, втратила його. Помер від інфекції, яку медики випадково занесли під час лікування зуба. Тяжко було, ще б пак, у 19 років лишитись удовою. Усі емоції передавала у вишивці, це рятувало від туги...

Так сталося, що доля занесла Надію з Радивилівського району в Сарни. Тут вона зустріла своє щастя. Має двох синоків: Олександра та Юрія. Ніби все й налагодилося, та, як кажуть, біда не ходите одна. Жінка важко захворіла, у неї паралізувало лівий бік.

- Тож лежала й чекала смерті, — пригадує зі сльозами на очах.

Та допомогло Господнє втручання. Над ліжком, висів календар із зображенням Божої Матері. Якось відчула, що вишиє її - і буде жити. Недовго думаючи, узялась за справу. В уяві вималювались і схема, й самі собою підібрались кольори. Важко було, адже руки зовсім не відчувала, бувало, ще й пальці до полотна пришивала. Та все це не зламало віри й надії. Творячи, дала обітницю Богові, що якщо житиме, то постійно відвідуватиме храм, не братиме грошей за роботу. І диво таки сталося: Надія Іващуквилікувалася. Знайшлися і ліки, на які, здавалось, ніколи не назбирати коштів, з'явилося бажання творити. Ікону, яку виготовила майже у свій зріст, віднесла до церкви. З того часу з голкою не розлучалась.

- Точне не знаю, скільки образів вишила, - каже майстриня. - Вони - поставили мене, інваліда, на йоги. Сама не помітила, як здоров'я поліпшилось і змогла обходитись без сторонньої допомоги. Повірте, це зовсім не важко. Головне — аби була віра в серці й молитва в душі.

Надія Іващук вишиває на весілля рушники сусідам, родичам, друзям і навіть випадковим знайомим. Приміром на Всеношну, коли святити паску, якась жіночка, побачивши її витвір, зацікавилась і собі попросила. Виготовила, а грошей за роботу не взяла. Дотримує обітниці Богові й досі.

Однак випробування на цьому не закінчились, та знову допомогла віра у Всевишнього. Якось поїхала на сезонні роботи сапати буряки й отримала тяжку травму: їй випадково переїхав ногу трактор. На ампутацію не погодилась, бо знала, що на все воля Божа. Та все ж хірургічного втручання було не уникнути. У палаті лежала жінка зі схожою бідою. Надія знову стала вишивати ікону. Дуже квапилась, хотіла закінчити роботу. Таки встигла. Коли повезли в операційну, знайому прооперували, а її не зачепили.

- Упевнена, що мене врятувала ікона, — пригадує господиня. — Адже моя подруга по нещастю померла від інфекції. Якби й мене поклали на стіл, хтозна, чи жила б ще сьогодні.

Таких випадків на віку майстрині було чимало.

- Якось сусідка попросила вишити скатертину, щоб накрити бабусі руки, як помре. Погодилась. Не звикла відмовляти, — розповідає Надія Іващук. — Та тільки почала працювати, захворіла й потрапила до лікарні. З рук навіть голка випадала, зовсім не могла шити. Жінка старшого віку, яка була в палаті, запитала, над чим працюю. Я їй розповіла. А вона на те: «Хіба так робиться? Бабуся ще жити хоче, а ви її хороните». Та щоб праця не пропадала, вирішила занести до храму. Можливо, це й випадковість, але мені полегшало. Як приїхала додому, про все розповіла замовниці, та підтвердили: «Дійсно, бабуся казала, що так хоче жити!».

Навчила гаптуванню Надія Іващук і синів. З усмішкою згадує, як, залишивши на видному місці незавершене полої но, побігла до магазину. Хлопці тим часом «хазайнували» над ним. Коли по вернулась, відразу це помітила, адже працювала акуратно, всі хрестики в один бік, жодного вузлика, а діти - як заманеться. Та не сердилась, було приємно що теж знайшли роботу для душі.

- Якось менший Олександр, який навчався у Сарненському ВПУ-22, сказав що необхідно до Шевченківського тижня вишити портрет Кобзаря, — розказує Надія. - І зробили, щоправда спільними зусиллями, утрюх. Картина й досі прикрашає стіни училища.

Кожна робота майстрині пов'язана з якоюсь подією в житті. Демонструє килимок із різнобарвними квітами — ровесник сина Олександра, йому 33 роки. А ще покривала до дитячих ліжечок з котиками. Внучці Наталочці в школу вишила напис «Боже, Україну збережи!». Молитву «Отче наш» теж їй нещодавно подарувала. А на Пасху хата Надії Івашук квітне, як ружа: барвисті штори, скатертини, килимки є всюди. Весь цей список можна продовжувати ще довго. Наприклад, на 110 річницю Сарн зробила серветку з ювілейною датою та зображенням двох кізочок, яку придбали москвичі, гостювавши тоді в місті. Її вишиванки є в усіх куточках України: Миргороді, Трускавці, Радивиліві, храмах Сарненщини... Про майстерність жительки райцентру розповідали на каналі «1 + 1».

Незважаючи на вік, Надія Івашук з оптимізмом дивиться в майбутнє, має багато планів і задумів. Тож нехай Бог допомагає в усьому й ще не одна її робота побачить світ.

Втратила зір, але й далі займається рукоділлям

Про життя Марії Зубової із Сарн можна написати книгу. І кожен, хто її читатиме, навіть найчерствіша людина, проронить сльозу й погодиться, що доля несправедлива до цієї жінки. Двічі хотіла покінчити життя самогубством, днями голодувала, 21 раз була на сезонних роботах, де тяжко працювала

Народилась Марія в Запорізькій області, в одному з найвіддаленіших і найкрасивіших сіл Бердянського району Успенівка. Там пройшло її нелегке дитинство. Коли виповнилось п'ять років, розпочалась війна. Хоч була ще малою, та в пам'яті лишилися уривки тих страшних подій. Пригадує, як, граючись з дітворою у дворі, побачили в небі літаки. Побігли ховатись до сусіда, а той прогнав: знав, що бомбардуватимуть ті місця, де велике скупчення людей. Марія жила з мамою в землянці, позаяк хату спалили. Їли тільки яйця: у них zostалися дві курки. Та й той харч забирали німці. Якось ненька запитала в молодого солдата: «Навіщо ви це робите?». А той сказав, що й самим неприємно вбивати дітей, молодих, та їх примушують.

У школу дівчина ходила в сусіднє село. Пригадує, як писали пером, прив'язаним до вказівного пальця, вмочували в чорнило з бузини. Батька Омеляна Деркача забрали на фронт. Залишив він дружину Ольгу та двох діток, які так чекали на його повернення додому. І повернувся, але не до сім'ї: одружився з медсестрою, з якою познайомився під час війни.

Марія закінчила десять класів й отримала атестат з відзнакою. Дуже хотіла навчатись далі. Мріяла про професію лікаря, щоб допомагати людям. Та коштів не мала. Проте вирішила спробувати. Склала вступні іспити в Бердянський медичний коледж і з нетерпінням чекала на результати. Коли побачила своє прізвище в списку студентів, дуже зраділа. Викликав її декан, почав розпитувати хто вона, звідки. Казав, що досі ніхто не вступав просто так, усі по знайомству, незважаючи, що це був тільки 1955 рік. Але йому настільки сподобалась дівчина з села, яка своїми словами, доступно розповіла про будову людини, а ще її бажання вчитись, що без вагань прийняв до навчального закладу.

У Бердянську мешкав з новою сім'єю батько Марії. Думала, що житиме в нього, оскільки платити за квартиру не було чим. Та не так сталось, як гадалось. Татусь не захотів прийняти дочку, вигнав, сказавши:

- Іди. Чого прийшла? Зіпсувати мені життя? У тебе вийшло. Коли одружувався, говорив, що в мене тільки син, а тут ще й ти з'явилась. Як це поясню?

Ще багато було образливих слів, та вже нічого не чула. Йшла, захлинаючись сльозами, шукати смерті. Хотіла втопитись, але, на щастя, не знайшла поблизу річки.

Про навчання й мови не могло бути, адже зась грошей платити за житло. А в село соромно повертатись, люди засміють, що батько не прийняв рідну дочку. Пішла до керівника вузу сказати, що не вчитиметься далі. Він уже чекав на дівчину, адже до нього приходила її мачуха, яка вмовляла, аби вигнали Марію з коледжу. Вислухавши студентку, вирішив призначити їй невелику стипендію, щоб вистачило на проживання. Лишилась. Отримувала 30 карбованців, з яких 28 платила за квартиру, один — на проїзд до коледжу. Не раз лягала спати голодною. Було таке, що за день з'їдала лише одну булочку.

На практику направили на Полісся, запропонували роботу у вузловій лікарні станції Сарни Львівської залізниці спочатку фельдшером, пізніше хірургом. Тут вона зустріла майбутнього чоловіка Сергія. Одна за одною народились дві доньки: Наталія та Галина. Жінка вже думала, що життя налагодилось, поживе і вона як люди. Але біда підкралась, звідки и не чекала. Чоловік почав зловживати спиртним. Намагалась витягнути з тенет зеленого змія, вмовила піти у вечірню школу, щоб здобув освіту, позаяк ніде не вчився. Та не допомогло, на заняття йшов, а назад приповзав. Не вдалось врятувати коханого, оковита забрала життя ще в досить молодому віці. Знову не хотілось жити. Та зупинили донечки, яких потрібно було ставити на ноги. Упорались, дівчатка вирости, вивчилися, поодружувались.

Увесь цей час Марія займалась улюбленою справою, якої навчила колега, - в'язала гачком, вишивала ажурні серветки, обробляла мереживом простирадла, подушечки, одяг. Також плела спицями, в її одязі ходила вся лікарня. Милують око різнобарвні, круглі килимки зі шматків тканини. Грошей на дорогі нитки не вистачало, тож використовувала старий одяг. Рвала на тоненькі смужечки, з'єднувала їх, змотувала в мотки та в'язала крючком.

Не розлучається з улюбленою справою Марія Омелянівна й зараз. Досконало знає цю роботу, майже навпомацки, бо не бачить, але творить справжні дива. У невеличкій квартирі її витвори є всюди. Інколи щось виносить на ринок, аби продати (пенсії ледь вистачає на комунальні послуги), а ще бажає автономне опалення облаштувати, адже єдина лишилась у будинку з централізованим. Кажуть, що відключать, не замерзати ж. У день може торгувати від 5 до 20 гривень. Радіє кожній заробленій копійці. Але частіше роздає свої вироби безкоштовно. Хто потрапляє до господині жінки, не виходить з пустими руками, усім дарує на згадку свої мережива, у неї їх сотні. Лежать акуратно згорнені в картонному ящику. Говорить, що якби порохувати всі килимки й серветки, які виготовила за життя, то можна було б вкрити всі Сарни, так їх багато.

Зараз Марія Зубова живе сама. Доньки в Москві. Має п'ятеро онуків. Постійно чекає рідних у гості. Скоро має приїхати менша Галина з дітьми, тож буде бабусі радість.

Література

1. **Новохатько Сергій. Кольорові сні на полотні // Сарненські новини. - 1999. – 13 сер. – С. 2.**
2. **Борисюк Марія. Сніжать серветки мережива // Сарненські новини. – 2000. – 6 січ. – С. 2.**
3. **Сосюк Василь. Чучело – це красиво // Сарненські новини. - 2000. – 6 квіт. – С. 2.**
4. **Демчук Наталія. Ткацьке мистецтво // САРНЕН. НОВИНИ. – 2006. – 26 січ. – С.1 – 2.**
5. **Демчук Наталія. Вишивана ікона подарувала зцілення // Сарненські новини. - 2010. – 29 квіт. – С. 1 – 2.**

